

กัมมชารยสมาส

นามศัพท์ ๒ บท มีวิภัติและวจนะเป็นอย่างเดียวกัน

บทหนึ่งเป็นประธาน คือเป็นนามนาม

บทหนึ่งเป็นวิเสสณะ คือเป็นคุณนาม

(มหนโต ปุริโส มหาปุริโส)

หรือเป็นคุณนามทั้ง ๒ บท มีบทอื่นเป็นประธาน

(สิตถจ สมภูถถจ สิตสมภูถฐาน)

ที่ทำนายย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ชื่อ กัมมชารยสมาสๆ นั้น มี ๖ อย่าง คือ

๑. วิเสสนบุพพบท เช่น มหาปุริโส แปลว่า ผู้.....
๒. วิเสสนุตตรบท เช่น สตุตวิเสโส แปลว่า ผู้...
๓. วิเสสโนภยบท เช่น อนุชวโร แปลว่า ทั้ง...ทั้ง....
๔. วิเสสโนปมบท เช่น สงขปณฺฑรํ แปลว่า เพียงตั้ง.....
๕. สัมภวานบุพพบท เช่น ขตุติยมาโน แปลว่า ...ว่า.....
๖. อวชารณบุพพบท เช่น พุทฺชรตนํ แปลว่า ..คือ.....

สรุปคำแปลประจำสมาสนี้

ผู้....

ผู้.....

ทั้ง.....ทั้ง....

เพียงตั้ง.....

ว่า.....

คือ.....

ฝึกหาคำสมาสจากธรรมบทอรรถกถา

โส กิรายสุมา ภควโต ปิตุจจาปุตโต มหุลลกกาลे ปพฺพชิตो พุทฺธสาสเน อุปฺปนฺนํ ลามสกุ
การํ ปรีกฺขณฺโต ฤลลสรีโร (หุตฺวา) อาโกฏิตปจฺจาโกฏิตฺเทหิ จิวเรหิ เยภฺยเยน วิหารมชฺฌเณ อุปฺภูฐาน
สาลาโย นิสิตฺติ ฯ

แบบฝึกหัดท้ายบท

จงแปลเป็นภาษาไทย

อต นํ เอโก ทหริภิกขุ “กติวสุสา ตุมเหติ ปุจฺฉิตฺวา “วสุสํ นตฺถิ, มหฺลลกกกาลे ปพฺพชิตา
มยฺนุติ วุตฺเต, “อาวุโส ทฺพฺพินีต มหฺลลก อตฺตโน ปมาณํ น ชานาสि, ऐตฺตเก म्हल्लगत्ठेरे तिसुवा
सामिजिमत्तपि न गिरोसि, वत्ते अपुञ्जियमाने, तुण्ही होसि, गुग्गुज्जमत्तपि (कारणं) ते नत्थिती (ण्वापन
हेतुर्क) अज्जरि परि ५